

BÓTA PIROSKA

Alsórákosi Közművelődési Egyesület*

Az Alsórákosi Közművelődési Egyesületet 1997-ben jegyezték be, de jóval előbb megindult a kulturális munka. A Rákospalotai Helytörténeti Gyűjtemény vezetőjeként 1985-től bekapcsolódtam a helytörténeti tevékenységbe, és így „kézre állt” az egyesület létrehozása. Meghatározó élményem volt az is, hogy 1990 júliusában küldöttként részt vehettem az országos szintű Honismereti Szövetség alapításában. Akkor már néhány napja ügyvezető titkára voltam a Nagybudapesti Várostörténeti Társaságnak, amely 1991-től Budapesti Honismereti Társaság néven működik.

Mostani névadásunkat meghatározta, hogy a XIV. kerületen belül, a Rákos-patak mentén található a híres Rákosmező egy része (a közép-kori országgyűlések helyszíne), mint ahogyan az Alsórákos nevű településrész is. Alapító tagjaink itt élnek, és ha országgyűlést nem is tartotunk, azonnal létrehoztunk egy felnőttekből álló néptáncsoportot. Kerületi rendezvények állandó szereplői voltunk. Mindannyiunk számára legemlékezetesebb fellépésünk a Kecskeméten tartott Országos Honismereti Akadémia keretében, a Bugaci-pusztán volt, kétszáz vendég előtt.

A tagtoborzás a táncosok segítségével indult el, és lett sok pártoló tagunk, a „kávéházi randevú” eseménysorozattal. Helytörténeti előadások, népszokások bemutatása, vetítések szerepeltek programunkban, játékonysági bálakat is szerveztünk. Ekkor már szívesen látogatták a

* A 2005. április 6-án megtartott előadás átdolgozott és kiegészített változata.

rendezvényeket mások is. Olyan előadóink voltak, mint dr. Halász Péter, a Honismereti Szövetség elnöke, vagy dr. Selmeczy Kovács Attila, a Néprajzi Múzeum főigazgató-helyettese – utóbbi „Nemzeti jelképeink a népművészetben” címmel tartott élvezetes, vetítéssel egybekötött előadást. Említhetnénk dr. Csorba Csabát, aki magyar várakat „mutatott be”, vagy dr. Karacs Zsigmondot – a Budapesti Honismereti Társaság alelnökének a „Népszokások és boszorkányperek” című előadását hallhattuk. Ezeket a bemutatókat rendszerint népdalkörünk műsora zárta. Voltak közös ünnepségeink a Herminamező Polgári Körével és a Zuglói Polgárok Klubjával, a Nyugdíjas Klubokkal, Női Szövetséggel. A Zuglói Sport Centrumban tartott rendezvények néptáncos részét mi adtuk.

Új kezdeményezésként megvalósítottuk az év végén a „Női Mikulások” bálját. Ezek jótékonyági rendezvények voltak. A miniszoknyás mikulás-lányok, szedték belépődíj gyanánt az adományokat, amiből egyik évben idős emberek, másik évben vak gyerekek karácsonyát készítettük elő. Máskor árvízkárosultak megsegítésére ment a báli bevétel. Egy hevesvezekényi fiatal házasulandó pár egyik pénteken kifizette a kis ház árát, hét végén kitakarították, másnap elvitte az áradat. A Heves Megyei Hírlapban „Házasulókat leptek meg a nők” címmel megjelent cikkben ezt írta az újságíró (szuromi) „...A rokonság felhőtlenül ünnepelni sem tud, ezért döntöttek úgy, két tanú jelenlétében mondják ki a boldogító igent. Akkor még nem tudták: megjelenik egy jótékony tündér, akinek a zsebében 100 ezer forint lapul. Csodák pedig vannak. A hevesvezekényi polgármesteri hivatalban látható, az újrakezdést jelképező életfa alatt egy fiatal párnak tegnap bebizonyították: *érdemes hinni és bízni abban, hogy léteznek jó emberek, léteznek csodák.*”

A Millenniumi megemlékezések alkalmával volt vendégünk Diószegi Edina, a honfoglalók útját bejárt lovascsapat egyik résztvevője. Az élménybeszámoló, illetve a filmvetítés után dedikálta megjelent könyvét, amely a társairól és a bejárt útvonalról, különböző stációiról szól.

A 2000. év környékén a jótékonyági bálokat divatbemutatókkal tettük érdekesebbé. Egyik ilyen alkalommal, reformkori női viseletet mutattak be a meghívottak. Ehhez is kedvet kaptunk, és megvarrtuk magunknak, nehézselyem sötétítő függönytől a nagymama televízió alatti (volt) csipketerítőjétől kezdve, mindent bele dolgoztunk. Néha egy kis

segítséggel, én például nyugtatót vettem be, amikor a zsinórozásra került a sor, azt egy varrónő fejezte be. Legalább hatan megvarrtuk ezt a viseletet. Aztán meghívást kaptunk nemzeti ünnepeken (például augusztus 20-án), a budapesti Bajcsy Zsilinszky utcai Bazilika ünnepi körmenetében való részvételre, hogy színesítsük a rendezvényt.

2005-ben ráálltunk használt könyvek gyűjtésére a határon túli magyarok számára. Első ilyen utunk Erdélyben, Alsórákos településre vezetett (cca. 750 km-re van Budapeستől). 2005 húsvét-péntekén hajnalban indultunk Boda Sándorral, tele volt az Opel csomagtartója és utastere könyvekkel. Saját főzésű szilvapálinkát is vittünk, amit előre nem látható eseményekre, mindenesetre a „határszakaszra” tartogattuk. Némi biztatást adott, hogy a néhány nappal korábban átjuttatott szállítmány célba ért. Összesen 900 db. könyvvel, közel 40 hanglemezzel, és óvodásoknak való mesekazettával gazdagodott a falu könyvtára. Így került aztán a pálinka Kozocsa József polgármester kezébe, onnan pedig a bennünket fogadó képviselőtestület poharába. Egy teljes napig jöttünk hazafelé és Segesváron megálltunk. Húsvét vasárnapja lévén istentiszteleten vettünk részt. Tele volt a templom magyarral. Szomorúan láttuk, senkinél nincs imakönyv. Ezután belefogtunk a vallásos könyvanyag gyűjtésébe is, hogy magyarul imádkozhassanak, énekelhessenek azok is, akiknek eddig nem volt imakönyve. (2007 nyarán szeretnénk ezeket kivinni, amikor meglátogatunk egy újabb települést néhány száz könyvvel, amit már összegyűjtöttünk.)

2005 októberére további 2000 darab könyv gyűlt össze nálunk, aminek felét egy párszáz lelkes magyar falu, Patapoklosi kapta. Ide nyáron, az Országos Honismereti Akadémia szervezésében jutottunk el. Azt tapasztaltuk, hogy a község utcáit történelmi személyiségekről nevezték el, és mindegyiknek szobrot akarnak állítani. (Már el is kezdték!) Ennek a kis falunak a törekvése, „nagyot akarása” fogott meg bennünket. Még úton voltak a könyvekkel, amikor Szigetvár polgármestere megköszönte az Alsórákosi Közművelődési Egyesület nagylelkű adományát. 2005. október 14-én elindultunk Kárpátaljára, Boda Sándor volt a másik kísérő. Nagybégány polgármestere lejött a határra elénk, és addig ment a huzavona, míg végül átengedték a tizenhét doboz könyvet. Másnap jött még utánunk egy mikrobuszban nyolc dobozzal, a zuglói nyugdíjasok és Mészáros Istvánné kíséretében. Egész nap „forródróton” vol-

tunk, mi lesz ha... – végül szerencsésen átérték a határon. Az 1076 könyvet levélben köszönték meg. A helyi könyvtáros sírva fakadt örömeben! Az elmúlt 12 évben, amióta könyvtáros, összesen 260 könyvet kapott hivatalból, ebből csupán 15 darabot magyar nyelven. A Városunk–Budapesti Honismereti Híradó 2006. áprilisi számában Erdélyi Róbertnek a „Névjegyük egy-egy könyvadomány volt” címmel készült interjújában olvashatjuk: „– A másnapi ünnepségen mi lettünk volna a díszvendégek, de nem akartuk magunkat ünnepeltetni. Azok érdemlik ezt meg, akik ott élnek, és mindent kibírtak. Haza indultunk. A záhonyi határon hét óra hosszan várakoztunk belépésre. Sosem gondoltuk volna, hogy ilyen türelmesek is tudunk lenni.”

2006 augusztusa végén „meglátogattuk” Gyergyószentmiklós Városi Könyvtárát, 522 darab könyvvel. A Zuglói Lapok megírta, hogy a könyvtár levélben fejezte ki köszönetét. Boldogan cipelte az emeletre a könyveket a könyvtár igazgatója, hiszen az utóbbi tíz évben összesen alig tudott ennyi könyvet vásárolni. Ebből a szállítmányból az iskolai könyvtárnak is adtak át. A tanórákhoz kapcsolódóan, jól tudják hasznosítani ezt a válogatást.

Mi egyéb elfoglaltságaink mellett végezzük ezt a társadalmi munkát. Rendszeresen a saját zsebünkéből finanszírozzuk az összes megmozdulást: gyűjtést, szállítást, koszorúzást, szakkör-vezetést stb. Senkitől nem várunk semmit, és mi is csak egy „Isten fizesse meg”-gel (ha az adományozó jónak látja), tudjuk megköszönni az emberséget.

Mivel olyan szolidáris állampolgárai vannak Zuglónak, hogy segítségükkel meg tudtunk támogatni illetve alapítani néhány határon túli könyvtárat, úgy gondoltuk, hogy nem hagyjuk ki déli szomszédainkat, a Vajdaságot sem. Szerbiába egyedül indultam el 2006. szeptember 25-én, délután két órára kellett megérkezniem Kishegyesre (az 1948–49-es szabadságharc utolsó győztes csatáját Bem itt vívta meg). Legnagyobb meglepetésemre tizenheten fogadtak, ebből ketten újságírók voltak. A Kishegyesi Nagycsaládosok Egyesülete (KINCSE) a mi felajánlásunk hírére kapott egy könyvtárhelyiséget, és ahhoz kapcsolódó elég nagy előteret, ahol kiállításokat, bemutatókat, irodalmi esteket és más kulturális tevékenységet tarthatnak.

Rúza Mária köszöntőjéből néhány sor álljon itt: „...Saját könyvtárunk megalapításának ötletét – kedves Piroska – teljes mértékben az

Önök ajándéka adta. Bízunk abban, hogy újonnan alakult könyvtár klubunkban, sok társaságra vágyódó idős ember, céltalanul kószáló iskolás gyermek és fiatal majd hasznosan fogja tölteni idejét, és új tudásforrásokra lel...” A második fordulóra együtt több mint 1200 könyv talált itt jó gazdára. A Kincses Könyvtár létrejött! Még tovább szeretnénk gyarapítani, mert feltétlen a hitük abban, hogy segíteni tudunk... – nem csak ebben. Ez bennünket is kötelez.

A következő években szeretnénk minden segítséget megadni, ami tőlünk telik, azoknak, akik ezt igénylik, és szeretnénk elmélyülni lakóhelyünkön a helytörténeti kutatómunkában.